

VZPON MEŠČANSTVA

EVROPSKA KOLONIALNA POSEST:

Gospodarske & Politične posledice kolonizacije za Evropejce:

- posledica kolonizacije je SVETOVNA TRGOVINA
- Portugalci imajo vodno premoč, trgovski imperij nad Arabci v Indiji- neposredna blagovna menjava med Evropo & Daljnim Vzhodom
- trgovski promet z Ameriko-nov prostor Evropskega gospodarstva

Evropski kolonizacijski narodi:

- 16.st.: kolonialni sili: Španija & Portugalska -kolonije J in Sr. Amerike, Z Indijske kolonije
 - o PORTUGALSKA:
 - v 17.st: posesti v Aziji odvzamejo Nizozemci & Angleži
 - obdržijo pa Angolo, Mozambik(Afrika), Brazilijo
 - o ŠPANIJA:
 - od 1600 do 19.st.:kolonialni imperij ima enak obseg
 - Sr. in J Amerika, Filipini
- Severna Amerika: ANGLIJA in FRANCIJA
 - o nezanimiva(ni dragih kovin), neraziskana
 - o tu živijo Indijanci
 - o v porazu Španije poti Angliji (1588) + angl-franc-nizoz. združenje proti Španiji (1596) = prodor zahodnoevropskih sil na Atlantik □ Francozi & Angleži začnejo v S Am. ustanavljati kolonije-zaradi ugodne možnosti poselitve(podnebje podobno evropskemu)
 - o veliko število Angleških priseljencev-zaradi državljanskih vojn v Angliji
 - o Angleži priključijo Nizozemske posesti (delno v zameno za Surinam) □ nastane "Novi Amsterdam"(new York na otoku Manhattan-trgujejo z kožami, Indijanci, poljedelstvom)...tu se oblikuje 13 kolonij-prve naselitvene kulture s britanci
 - o v 2.pol.16.st.: Francozi dobijo velik del S Am. □trgovci, lovci na kožuh, misionarji (v Kanadi od Atlantika ob Reki Sv. Lovrenca, od Velikih jezer do Mehiškega zaliva)
 - o VOJNA:
 - med **Angleško Vzhodnoindijsko družbo** in **Francosko Vzhodnoindijsko družbo** □7 letna vojna:1756-63
 - zmaga Anglija (zavezniki Prusi-ki se tudi borijo proti sosednji Franciji, Avstriji, Rusiji)
 - 1763: PARIŠKI MIR: Francozi izgubijo Kanado in V Louisiano- Zdel Louisiane da Španiji v zameno za Florido... □ (dobi V province S AM.+ od Velikih Jezer naprej ves Sever)

ANGLIJA:

- o AZIJA: Angleži zavzamejo Bengalijo + se širijo v notranjost Indije(bivši Portugalski indijski ocean si razdelijo skupaj z Nizozemci)
- o AFRIKA: Angleži ustanavljajo v 17.st. v Z Afriki oporiščas

- o AVSTRALIJA: James Cook zavzame Avstralijo → jo razglasi za britansko posest → tako postane Anglija do konca 18.st kolonialna velesila

RUSIJA: v 17.st. po kopnem osvaja SV Azijo

NIZOZEMSKA:

- o v JV Aziji se uspešno bojuje proti Portugalski – 1669 je sklenjen 2. haaški mir z Portugalci-Nizozemci imajo takrat Moluke, Male Sundske otoke, Calebes, **Javo**(središče), Sumatro, Malako, Celjon
- o iz Jave so z ladjevjem tovorili v Evropo
- o 1602: ustanovljena Nizozemska Vzhodnoindijska družba-province ji dodelijo trgovski monopol nad Indijo & Tihim oceanom+jo pooblastijo da zastopa politične pravice oblasti → sredi 17.st.:družba ustanovi Kaapsad (danes Capetown)-središče kapske kolonije, kot postaja na poti v Indijo +za prodiranje v notranjost J Afrike

Oblike kolonizacije:

GOSPODARSKI TIPI KOLONIZACIJ:

- ŠPANCI:
 - o kolonijo vključijo v sistem svoje domovine
 - o veleposestniški sistem
 - o sistematično izkoriščajo črnske sužnje
- PORTUGALCI, ANGLEŽI, NIZOZEMCI:
 - o cilj: bogatenje z trgovino
 - o zavzemajo prometno strateške točke-tako varujejo blagovni promet... tako spravijo kolonije v gospodarsko odvisnost
 - o na plantažah sistematično gojijo sladkorni trs, kavo, kakav, čaj

NASELITVENI TIPI KOLONIJ: (17.stol.)

- angleški izseljenci: v S Ameriko, v Avstralijo
- Španci: v Mehiko, Peru
- Nizozemci: v J Afriko
- Rusi: v 16.stol.-v Sibirijo

Nastanek velikih trgovskih družb: Nizozemska vzhodnoindijska družba

❖ **Spremembe miselnosti** → meščanstvo kritizira fevdalno družbo, **nove poljedelske kulture, tehnika&znanost**